

PATYČIŲ PROBLEMA IR JOS MAŽINIMO GALIMYBĖS PRIEŠMOKYKLINIAME AMŽIUJE

Aurėja Šarkauskaitė, Algimantas Bagdonas (vadovas)

Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakultetas, Pedagogikos katedra

Adresas: Pramonės 22-421, Kaunas
E. puslapis: <https://www.kaunokolegija.lt/muf/>
E. paštas: aureja.sar920@go.kauko.lt
Telefono nr.: 8 (37) 20 86 04
Tyrimų kryptis (-ys): Socialiniai mokslai S000, Edukologija S007

Tyrimo tikslas. Atskleisti patyčių problemą ir jos mažinimo galimybes priešmokykliniame amžiuje.

Tyrimo metodai. Mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, apklausa raštu, apklausa žodžiu.

Rezultatai ir / arba išvados. Priešmokyklinis amžius itin reikšmingas vaiko socialinei-emocinei raidai, todėl patirtos patyčios paveikia vaiko charakterį ir sveikatos raidą. Patyčių pasekmės gali pasireikšti per ilgą laiką ir atsiliepti visiems jų dalyviams: skriaudėjui, skriaudžiamam vaikui ir stebėtojams. Patirtos patyčios sukelia riziką ateityje turėti sunkumų prisitaikant mokykloje, patirti savivertės problemas, nerimo sutrikimus, depresiją, jausti savidestrukcines mintis, patirti elgesio ir socialinius sunkumus. Patyčios turi būti vertinamos rimtai, todėl ankstyva patyčių prevencija ir intervencija yra būtina. Tik nuolatinis ir nepertraukiamas darbas, derinant skirtingus patyčių problemos mažinimo metodus gali suteikti veiksmingus rezultatus. Mažinant patyčių apraiškas svarbus vaidmuo tenka pedagogui, jis turi sukurti saugią ugdymo(si) aplinką ir laiku sustabdyti patyčių apraiškas. Kalbėdamas su vaikais apie patyčias, pedagogas turi padėti vaikams suprasti, kad toks elgesys yra nepriimtinas, vaikai turi būti skatinami galvoti, jog patyčios gali atsukti į bet kurį iš jų ir kad reaguoti yra būtina. Tėvų ir pedagogų bendradarbiavimas sprendžiant patyčių problemą taip pat svarbus veiksnys. Sprendžiant patyčių problemą galima rinktis veiksmingas patyčių prevencijos programas, kurias rekomenduoja Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija.

Originalumas ir / arba praktinis reikšmingumas. Patyčios – tai pasikartojantis, tyčinis kito asmens skaudinimas, kuriam būdinga fizinės arba psichologinės jėgos persvara. Dažniausiai pastebimos žodinės, fizinės ir sudėtinės patyčios, kurios gali pasireikšti tiesiogine forma: atviru puolimu, pravardžiovimu, užgauliojimu, stumdymu arba subtilesne – netiesiogine forma: atstūmimu iš grupės, nepriėmimu į žaidimus, sąmoningu nebendravimu. Jeigu vaikas dažnai mato agresyvaus elgesio pavyzdžius, kurie yra nestabdomi, tikėtina jog pats pradės tokį elgesį atkartoti, kadangi patyčių elgsena yra išmokstama, o agresyvus elgesys gali būti vertinamas, kaip patyčių rizikos veiksnys. Patyčių atsiradimui įtakos turi individualus vaiko polinkis į agresyvumą, elgesio ir emocijų sunkumai bei šeimos charakteristika. Dažniau į patyčias įsitraukia vaikai, kurių šeimose vyrauja šalti santykiai ir silpnas tarpusavio ryšys, ilgas prie ekranų praleidžiamas laikas.

Reikšminiai žodžiai: bendradarbiavimas, kompetencijos, patyčios, priešmokyklinis amžius, ugdomoji aplinka